

ПАШКО

Павло Володимирович
01.01@nusta.edu.ua

УДК 338.24.01

КОНТРОЛЬ ЗА ГОСПОДАРСЬКОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ МИТНИХ ПОСЕРЕДНИКІВ:
БАЛАНС ПРИВАТНИХ І ПУБЛІЧНИХ
ІНТЕРЕСІВ?

ГУНЬКО

Катерина Ігорівна
33.05@nusta.edu.uaд.е.н., професор, ректор,
Університет державної
фіскальної служби УкраїниBALANCE OF PRIVATE AND PUBLIC
INTERESTS IN THE CONTROL OVER
CERTAIN TYPES OF ECONOMIC
ACTIVITY?аспірант, Університет
державної фіскальної служби
України*PASHKO Pavlo Volodymyrovych – Doctor of Economics, Professor, rector, University of State Fiscal Service of Ukraine**HUNKO Kateryna Ihorivna – postgraduate student, University of State Fiscal Service of Ukraine*

У статті досліджується підприємництво у державній митній справі: генеза даного феномена в Україні, його правова база та сучасний стан. Аналізується вплив контролю з боку органів доходів і зборів на господарську діяльність приватних підприємств, що надають митні послуги, розглядаються поняття «приватний інтерес у галузі митної справи» та «публічний інтерес у галузі митної справи», аналізуються причини дисбалансу інтересів, робиться спроба розробки рекомендацій, спрямованих на забезпечення оптимального їх співвідношення.

* * *

В статье исследуется предпринимательство в государственном таможенном деле: генезис данного феномена в Украине, его правовая база и современное состояние. Анализируется влияние контроля со стороны органов доходов и сборов на хозяйственную деятельность частных предприятий, предоставляющих таможенные услуги, рассматриваются понятия «частный интерес в области таможенного дела» и «публичный интерес в области таможенного дела», анализируются причины дисбаланса интересов, делается попытка разработки рекомендаций, направленных на обеспечение оптимального их соотношения.

* * *

The article is devoted to the study of control by the revenue and levies on the economic activity of private enterprises providing customs services. The study begins with a brief overview of the history of the system of state control and supervision of economic activity of economic operators in the sphere of customs activity in Ukraine. There are types of private business activities in customs matters, the control of the implementation of which is carried out by the bodies of revenue and fees. The analysis of control by the revenue and levies on the economic activity of private enterprises providing customs services is carried out in the context of the interaction of private and public interests. Investigating interests in the process of customs interaction with private partners in the provision of customs services, identifies the main segments of customs services and outlines the place of business activity in the market of customs services. The existence of competition in this market between private enterprises and the bodies of revenue and duties on customs is substantiated. It is stated that in the system of customs services, customs, as a state institution, and private entrepreneurs have each their own interest. The article provides examples of effective reconciliation of private and public interests in the control by customs authorities of the activities of customs intermediaries, and highlights the main area of conflict of private and public interests – the value. According to the authors, the greatest conflict of interests is manifested in determining the customs value of goods, which is associated with the application of the customs authority method of calculating the customs value, disagreement of the customs authority with the calculation of the customs value provided by the customs broker, refusal of the customs authority to use the specific method customs value, denial by the customs authority of the authenticity and sufficiency of the documents proving the customs value. The conclusions provide practical suggestions for balancing public and private interests in the field of state control of business in customs.

Ключові слова: підконтрольна господарська діяльність, інтерес у галузі митної справи, митна послуга**Ключевые слова:** подконтрольная хозяйственная деятельность, интерес в области таможенного дела, таможенная услуга**Keywords:** controlled economic activity, interest in the field of customs, customs service

ВСТУП

Ринкові перетворення в організації зовнішньоекономічних зв'язків вітчизняних підприємств уможливили зниження державного втручання у сферу економічних відносин і допущення підприємств до виконання окремих, раніше виконуваних виключно державними структурами, функцій під час перетину товарами митного кордону України. Відтак навколо митниці стала складатися інфраструктура, що включає приватних підприємств, які виконують функції митних бро-

керів, утримувачів митних складів, складів тимчасового зберігання тощо. Однак допуск підприємств на ринок митних послуг і вся їхня подальша діяльність зумовлені низкою зобов'язань, що передбачає контроль з боку органів доходів і зборів. Дане питання потребує всебічного вивчення і дослідження. Адже сьогодні вкрай необхідно вироблення конкретних рекомендацій для ефективного контролю за здійсненням підприємницької діяльності митними посередниками.

МЕТОЮ цієї статті є аналіз контролю з боку ор-

ганів доходів і зборів за господарською діяльністю приватних підприємств, що надають митні послуги, у контексті взаємодії приватних і публічних інтересів, виявлення причин їх дисбалансу та розробка рекомендацій, спрямованих на забезпечення їх оптимізації.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретичною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet, нормативно-правові акти та офіційні документи Державної фіскальної служби України з проблем забезпечення діяльності приватних митних посередників, матеріали наукових і науково-практичних конференцій і круглих столів, публікації у періодичній пресі. Вивчення проблематики підприємництва у митній справі (генеза даного феномена в Україні, його правова база та сучасна класифікація) здійснювалася на основі системного підходу. Під час проведення дослідження інтересів у процесі взаємодії митниці з приватними партнерами з надання митних послуг використовувалися методи логічного узагальнення, групування та порівняння.

РЕЗУЛЬТАТИ

Підприємці в Україні мають право без обмежень здійснювати будь-яку підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом [1]. Таким чином, право без обмежень здійснювати діяльність, яка не заборонена законодавством і не суперечить йому, становить один із визначальних принципів господарювання в Україні. Однак, особливості здійснення окремих видів підприємництва передбачають додаткове законодавче регулювання та регламентування. Зауважимо, що дана норма виходить з конституційного принципу, що встановлює: органи державної влади, місцевого самоврядування діють у межах повноважень, і засобами, передбаченими Конституцією України та законами України.

Історія реформування системи державного контролю та нагляду в незалежній Україні почалася з того, що Господарським кодексом України, а саме статтею 19 було встановлено, що органи державної влади і посадові особи, уповноважені здійснювати державний контроль і державний нагляд за господарською діяльністю, їх статус та загальні умови і порядок здійснення контролю і нагляду, визначаються законами. Тим самим Господарський кодекс України окреслив правову площину, в якій можуть діяти контролюючі органи, та їх повноваження.

Водночас держава здійснює контроль і нагляд за господарською діяльністю суб'єктів господарювання у сфері зовнішньоекономічної діяльності, в тому числі для забезпечення економічної безпеки [2], складовою якої є митна безпека країни [3].

Отже, з набуттям чинності Господарським кодексом України, повноваження державних органів з контролю за окремими сторонами діяльності суб'єктів господарювання, посадових осіб цих органів повинні регламентуватися законодавчими актами.

Наступним кроком стало прийняття Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», який визначив правові та організаційні засади здійснення державного нагляду (контролю).

Контроль за підприємницькою діяльністю, яка не підпадає під дію цього Закону, регламентується про-

фільним законодавством. До таких виключень відносяться митний контроль, тобто сукупність заходів, що здійснюються органами доходів і зборів в межах своєї компетенції з метою забезпечення дотримання норм Митного кодексу України, законів та інших нормативно-правових актів з питань митної справи та міжнародних договорів України, і діяльність підприємств, фактично пов'язаних з митною справою [4], які в науковій літературі України частіше за всього звуться «митними посередниками» [3, 5].

До категорії митних посередників відносять митних брокерів, утримувачів складів тимчасового зберігання, а також митних складів відкритого типу, утримувачів вільної митної зони комерційного або сервісного типу та вантажних митних комплексів, визнаючи водночас, що такий суб'єкт як власник магазину безмитної торгівлі здійснює підприємницьку діяльність у сфері державної митної справи, хоча вона фактично не є посередницькою [6]. Теж саме із впевненістю можна сказати і про утримувача вільної митної зони промислового типу, які створюються з метою забезпечення вільної діяльності підприємств з ремонту, модернізації, будівництва повітряних, морських і річкових суден, інших плавучих засобів, їх складових частин або для цілей переробки (виробництва) товарів [7]. Проте до «митних посередників» окремі науковці без належного обґрунтування не відносять підприємства, які надають послуги з перевезення вантажів під митним контролем, страхування, надання фінансових гарантій тощо.

Результати вивчення питань взаємовідносин митниці з підприємствами, які надають послуги у митній сфері, представлено у працях як вітчизняних фахівців, таких як Є. Додін, І. Бережнюк, Д. Приймаченко, О. Федотов, І. Квеліашвілі, І. Світлак, І. Федотова, так і зарубіжних – Е. Gwardzinska S. [8], Parker C. Pastor [9].

Аналіз сучасних наукових робіт з питань проблематики підприємств – митних посередників дозволяє зробити висновок, що існують три основних критерії стосовно віднесення підприємства до митно-посередницького:

- підприємство працює з дотриманням вимог стосовно встановлених порядку й умов переміщення товарів через митний кордон України, їх митного контролю, митного оформлення та інших складових державної митної справи [7];

- підприємство не веде самостійної зовнішньоекономічної діяльності у розумінні Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», тобто не здійснює діяльності разом з іноземним суб'єктом господарської діяльності, побудованої на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами [10];

- органи доходів і зборів здійснюють контроль за діяльністю підприємства у відповідності з Митним кодексом України.

До видів діяльності, контроль за провадженням яких здійснюється цими органами, належать митна брокерська діяльність, відкриття та експлуатація магазину безмитної торгівлі (далі – МБТ), відкриття та експлуатація митного складу (далі – МС), відкриття та експлуатація вільної митної зони комерційного або сервісного типу, відкриття та експлуатація складу тимча-

сового зберігання (далі – СТЗ), відкриття та експлуатація вантажного митного комплексу (далі – ВМК) [7].

Автори вже звертали увагу на те, що в Україні існує інституційна невизначеність питання взаємодії держави з приватними партнерами-підприємцями («митними посередниками»), обов'язки яких зафіксовані нормативно [11], тобто з партнерами з поставленими обов'язками.

Підіймаючи питання інтересу у галузі взаємодії митниці з партнерами з поставленими обов'язками, необхідно почати з визначення термінів, що використовуються для опису взаємодії органів доходів і зборів з митними посередниками. Зокрема, під поняттям «митна послуга» у широкому сенсі розуміють (і ми підтримуємо цю позицію) комплекс дій і заходів у сфері митної справи, спрямованих на задоволення потреб держави та її органів, суб'єктів підприємницької діяльності та громадян, зумовлені метою переміщення товарів через митний кордон України.

Головною особливістю надання та споживання митних послуг є їх жорстке законодавче регулювання, тобто, перелік митних послуг наразі обмежується завданнями, які покладені на органи доходів і зборів відповідно до законодавства. Однак, на думку авторів, вже зараз серед функцій органів доходів і зборів можна виділити такі, що мають чітко виражений статус послуг та розділити їх на два кластери:

- митні формальності в якості послуг, а саме сукупність дій, що підлягають виконанню з метою дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи,
- послуги, що забезпечують процес виконання митних формальностей.

Подальша спроба структуризації митних послуг дозволяє виділити основні сегменти системи митного обслуговування:

1. Митні послуги некомерційного характеру, що надаються у рамках митного оформлення митними органами;
2. Митні послуги комерційного характеру, що надаються у рамках митного оформлення митними органами;
3. Митні послуги комерційного характеру, що надаються приватними підприємствами, в т.ч. партнерами з поставленими обов'язками.

До митних послуг некомерційного характеру відносяться послуги, які реалізують процес митного оформлення, по суті, є складовими цього процесу, та не підлягають оплаті замовником послуг.

До митних послуг комерційного характеру належать послуги, які також реалізують процес митного оформлення, але підлягають оплаті замовником (оформлення поза місцем розташування митного органу, зберігання товарів та транспортних засобів на складі митниці (у т.ч. примусове) тощо.

Митні послуги комерційного характеру, що надаються приватними підприємствами, включають у себе досить широкий перелік послуг у ланцюзі міжнародної поставки товарів – від транспортно-експедиційного обслуговування до зберігання товарів і транспортних засобів на МС.

Уже на цьому етапі класифікації митних послуг між митними органами і підприємствами простежу-

ється протиріччя: митні послуги комерційного характеру, що надаються підприємствами, в т.ч. партнерами з поставленими обов'язками, перебувають у відносинах деякої «конкуренції» з платними послугами, що надаються органами доходів і зборів з питань митної справи як представниками держави (наприклад, альтернативою зберігання товару на складі митниці є зберігання на митному складі або складі тимчасового зберігання підприємства, альтернативою супроводженню товарів до місця призначення є фінансова гарантія).

Таким чином, існуючи у єдиній системі надання послуг з митного оформлення, які надаються фактично всьому суспільству та не мають ціни для його окремих членів, митниці, як державна інституція, та партнери з поставленими обов'язками мають кожен свій інтерес, тобто форму прояву економічних потреб через господарську користь, вигоду. На перший погляд, у митного органу є тільки публічні інтереси, зумовлені власне призначенням митниці: створення сприятливих умов для розвитку зовнішньоекономічної діяльності, забезпечення безпеки суспільства, захист митних інтересів України [7].

Виходячи з цього, до публічних інтересів у галузі митної справи можна віднести:

- участь у процесах з наближення митного законодавства до світових вимог;
- розвиток міжнародного співробітництва у сфері митної справи;
- створення сприятливих умов для полегшення торгівлі;
- недопущення ввозу на територію держави неякісних товарів, використання і споживання яких становить небезпеку для здоров'я населення;
- недопущення ввозу продукції, що містить пропаганду сепаратизму та міжнародної (міжконфесійної) ворожнечі;
- захист митних інтересів, які забезпечують зовнішньоекономічну і митну безпеку України, а саме:
 - а) механізми захисту внутрішнього ринку від недобросовісної конкуренції з боку імпортової продукції;
 - б) своєчасне і повне стягнення податків і митних зборів;
 - в) систему боротьби з контрабандою і порушеннями митних правил, їхнє попередження;
 - г) збільшення транзитної привабливості країни;
 - д) прискорення товарообігу і пасажиропотоку через митний кордон [12].

Одним з методів забезпечення реалізації публічних інтересів у галузі митної справи є контроль з боку митних органів за певними видами діяльності підприємств у відповідності до розділу XV Митного кодексу України та відповідних наказів Міністерства фінансів України (МФУ):

1. Митної брокерської діяльності – наказ МФУ № 693 від 04.08.2015 р. «Про діяльність митних брокерів», який регламентує подання та розгляд заяв стосовно провадження митної брокерської діяльності, а також надання, переоформлення, анулювання чи зупинення дії дозволу на провадження цього виду діяльності та контролю за нею;
2. Відкриття та експлуатації МБТ – наказ МФУ

№ 692 від 08.06.2012 р. «Про затвердження Порядку подання та розгляду заяв, надання, зупинення дії, анулювання дозволів на відкриття та експлуатацію магазину безмитної торгівлі та форми Заяви на відкриття та експлуатацію магазину безмитної торгівлі», що регламентує подання та розгляд заяви на відкриття та експлуатацію магазину безмитної торгівлі, а також надання, зупинення дії й анулювання дозволу на відкриття та експлуатацію МБТ;

3. Відкриття та експлуатації МС – наказ МФУ № 835 від 16.07.2012 р. «Про затвердження Порядку надання складським об'єктам статусу «митний склад» та позбавлення такого статусу», розроблений з метою встановлення вимог до об'єктів, які мають намір отримати статус «митний склад», та організацію роботи таких об'єктів;

4. Відкриття та експлуатації вільної митної зони комерційного або сервісного типу – наказ МФУ №633 від 30.05.2012 р. «Про деякі питання відкриття та експлуатації вільної митної зони комерційного або сервісного типу», що визначає процедуру подання та розгляду заяв, порядок надання, зупинення дії, анулювання дозволів на провадження діяльності з відкриття та експлуатації вільної митної зони комерційного або сервісного типу, а також порядок контролю за її провадженням та вимоги до облаштування вільних митних зон комерційного та сервісного типів;

5. Відкриття та експлуатації СТЗ – наказ МФУ № 613 від 28.05.2012 р. «Про затвердження Положення про склади тимчасового зберігання» стосовно визначення форми, порядку подання та розгляду заяв, порядку надання, зупинення дії, анулювання дозволу на відкриття та експлуатацію СТЗ, а також вимог до складських об'єктів, які можуть використовуватися як СТЗ, правил провадження діяльності СТЗ та порядку контролю за їх провадженням, порядку розміщення, зберігання та обліку товарів, транспортних засобів комерційного призначення на СТЗ;

6. Порядок відкриття та експлуатації ВМК дотепер у процесі розробки.

З приєднанням до Кіотської конвенції все більше і більше країн-членів прагнуть зробити користування послугою митного брокера «опціональним». Проте обов'язкове використання послуг ліцензованих брокерів як і раніше зберігається, наприклад, в країнах Карибського регіону або в деяких африканських країнах.

Питання регулювання державними органами діяльності митних брокерів розрізняються. Існують різні моделі ліцензування та регулювання, прийняті митними адміністраціями для того, щоб уповноважити юридичних або фізичних осіб виступати в якості митних брокерів. Моделі контролю варіюються від просто видачі ліцензії або аналогічного документа до системи жорсткого контролю з боку держави за фінансовою звітністю та професійними знаннями співробітників таких підприємств-брокерів [13, 14].

Аналіз нормативних документів з питань контролю з боку митних органів за певними видами діяльності в Україні дозволяє виділити три етапи такої діяльності:

– прийняття та розгляд заяв щодо надання відповідних дозволів;

– надання дозволу або відмова у наданні;

– власне контроль за провадженням діяльності.

Діяльність органів доходів і зборів з питань прийняття заяв до розгляду, розгляду та надання відповідних дозволів є класичною формою послуги, яка надається за заявою підприємства, і відноситься до адміністративних послуг [15]. Надання дозволів на певні види діяльності, насамперед, реалізує права, свободи і законні інтереси фізичних та юридичних осіб, тобто, їх приватні інтереси. Але побічним ефектом такої діяльності митних органів є розвиток митної та логістичної інфраструктури України, що розвиває економіку, створює сприятливі умови для торгівлі, і відповідає національним публічним інтересам.

Натомість, діяльність органів доходів і зборів з питань контролю за провадженням господарської діяльності приватними підприємствами-митними посередниками, в першу чергу, захищає публічні інтереси. А її побічним ефектом є підвищення надійності для приватних осіб здійснення процедур переміщення товарів через митний кордон України, що відповідає приватним інтересам.

У будь-якій діяльності з контролю завжди виникають два питання: по-перше, навіщо, з якою метою здійснюється цей контроль; по-друге, як впливає цей контроль на господарську діяльність підприємств – митних посередників з поставленими обов'язками?

Відповідь на перше питання у Митному кодексі України відсутня, але є у відповідних наказах МФУ, водночас на органи доходів і зборів іноді покладаються функції інших органів державної влади. Наприклад, при відкритті МС та СТЗ до відповідної заяви необхідно додати акти прийняття в експлуатацію технічних засобів пожежної сигналізації, дозвіл на початок роботи новостворених підприємств, введення в експлуатацію нових і реконструйованих виробничих об'єктів, а також висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи діючих об'єктів при тому, що контроль за засобами пожежної сигналізації покладено на органи Державної служби з надзвичайних ситуацій (ДСНС), санітарно-епідеміологічної експертизи – на органи Держпродспоживслужби. Приймаючи відповідну заяву з доданими вищезгаданими документами і надавши дозвіл на провадження діяльності, митний орган у подальшому не контролює ані пожежну та техногенну безпеку, ані санітарно-епідеміологічний стан об'єктів СТЗ або МС. На думку авторів, систему надання дозволів необхідно реформувати у напрямку системи «єдиного вікна», що передбачена для подання та оформлення митних декларацій, у який всі необхідні відмітки робляться відповідними службами, а митниця лише контролює наявність цих відміток. Така практика дозволить, по-перше, відійти від непритаманних митниці функцій, по-друге, виключити з життя «папір», що подається до митниці.

Аналіз впливу контролю з боку митних органів на діяльність підприємств-митних брокерів, власників СТЗ та МС дозволяє звернути увагу на те, що майже всі власники СТЗ відкритого типу (станом на 01.08.2018 р. дозвіл на відкриття та експлуатацію СТЗ відкритого типу мають понад 100 підприємств) і власники МС внесені до Реєстру підприємств, яким надано дозвіл на провадження митної брокерської

діяльності. Таким чином, підприємства-митні брокери, які одночасно є власниками СТЗ та МС, мають внутрішній конфлікт інтересів, тому що, з одного боку, мають інтерес до збільшення кількості партій товарів, які розміщуються на складі, та подовження терміну їх зберігання, а з іншого – у якомога найшвидшому митному оформленні товарів та транспортних засобів з метою зростання власного комерційного авторитету, тому що на ринку послуг з митного оформлення перемагає той, хто зробить швидше та дешевше. Станом на 15.03.2019 р. відповідно до даних офіційних даних реєстрів підприємств, які займаються посередницькою діяльністю:

– реєстр підприємств, яким надано дозвіл на відкриття та експлуатацію складу тимчасового зберігання, налічує 462 склади тимчасового зберігання;

– реєстр підприємств, яким надано дозвіл на відкриття та експлуатацію митного складу, налічує 281 митний склад;

– реєстр підприємств, яким надано дозвіл на провадження митної брокерської діяльності, складає 6058 підприємств.

Реєстр підприємств, яким надано дозвіл на відкриття та експлуатацію магазину безмитної торгівлі, станом на 06.02.2019 р. включає 47 підприємств [16].

Саме у сегменті поняття «дешевше» лежить основний конфлікт інтересів між митним органом та митним брокером, як представником підприємства, що переміщує товари через митний кордон України. На думку авторів, домінування публічних інтересів особливо проявляється у реалізації митними органами фіскальної функції. Найбільшою мірою конфлікт інтересів проявляється у визначенні митної вартості товарів, який пов'язаний із застосуванням митним органом методу розрахунку митної вартості, незгоди митного органу з розрахунком митної вартості, що надав митний брокер, відмови митного органу від використання конкретного методу розрахунку митної вартості, заперечуванням митним органом достовірності та достатності документів, що підтверджують митну вартість [17].

Необґрунтоване коригування органами доходів і зборів митної вартості та необґрунтована відмова органів доходів і зборів у випадках визначення митної вартості за іншими методами визначено Європейським інформаційно-дослідницьким центром у якості значної проблеми у митних відносинах [18]. Варто також зазначити, що питання визначення, контролю та коригування митної вартості товарів у країнах ЄС передбачає захист митних інтересів як держави, так і учасників зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), регламентується економічно обґрунтованими методичними документами з визначення митної вартості та деталізованими алгоритмами дій для кожного з учасників митних відносин. У вирішенні проблемних аспектів стосовно коригування митної вартості товарів перевага надається досягненню консенсусу шляхом проведення консультацій між митним органом та учасником ЗЕД [19].

Контролюючи діяльність СТЗ та МС та маючи право на зупинення та анулювання дозволів відповідно до Митного кодексу України та наказів МФУ № 613 від 28.05.2012 р. та № 835 від 16.07.2012 р.,

митниця виступає у ролі органу державної влади, який здатен припинити не окрему господарську діяльність підприємства, а фактично призупинити діяльність підприємства. Слід зазначити, що такого права не мають навіть органи Державної служби з надзвичайних ситуацій, які здійснюють призупинення діяльності підприємств виключно за рішенням суду.

ВИСНОВКИ

Розуміючи, що ключовим принципом митної справи є принцип балансу публічних та приватних інтересів, пропонується:

1. Надання дозволів на проведення господарської діяльності та здійснення контролю за нею запровадити у системі «єдиного вікна», при цьому передбачити, що зупинення дозволів продовжує здійснювати митниця, анулювання дозволів – тільки за рішенням суду.

2. Запровадити надання митницею попередніх рішень з визначення митної вартості (що вже передбачено для випадку класифікації товарів наказом МФУ №650 від 30.05.2012 р. «Про затвердження Порядку роботи відділу митних платежів, підрозділу митного оформлення митного органу та митного поста у вирішенні питань класифікації товарів, що переміщуються через митний кордон України») та розглянути можливість розробки «дорожніх карт» прийняття рішень стосовно визначення митної вартості з використанням досвіду країн ЄС.

3. Розглянути можливість передачі функцій контролю з боку митних органів за певними видами господарської діяльності до саморегулюючих організацій (за принципом Асоціації міжнародних автомобільних перевезників).

Список використаних джерел

1. Конституція України. URL: <https://www.president.gov.ua/ua/documents/constitution/konstituciya-ukrayini>.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. №436-IV. URL: <http://sfs.gov.ua/>.
3. Пашико П.В. Митна безпека: монографія. Одеса: АТ «Пласке», 2009. 628 с.
4. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V. Офіційний вісник України. №44 від 25.06.2007 р.
5. Додін Є.В. Функції та форми діяльності митних органів. Митна справа. 2003. № 5. С. 7-23.
6. Федотов О.П. Концепція здійснення посередницької діяльності у сфері державної митної справи. Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». 2015. Т. 15. С. 285-298.
7. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. Урядовий кур'єр. 2012. № 86.
8. Gwardzinska E. 2013. Zmiany w przedstawicielstwie celnym w projektowanych przepisach Unijnego Kodeksu Celnego. Changes in customs representation in the proposed provisions of the Union Customs Code. MPCiP, № 6
9. Parker S. 2013. Customs representation in the EU, CLECAT.
10. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 959-XII. Відомості Верховної Ради України. № 29 від 16.07.1991 р.
11. Пашико П.В., Гулько К.І. Інституціоналізація державно-приватного партнерства в митній справі. Економіка та держава. 2018. № 6. С. 4-9.
12. Пашико П.В. Інституційний механізм реалізації

митної політики. *Фінанси України*. 2004. №11 (108). С. 153-155.

13. WCO Customs Brokers Guidelines June 2018 URL: <http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf>.

14. Customs Brokers Licensing Regulations (SOR/86-1067). URL: <http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf>.

15. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI Урядовий кур'єр. 2012. № 184.

16. Сайт Державної фіскальної служби України URL: <http://sfs.gov.ua/dovidniki--reestri--perelik/reestri/94931.html>.

17. Узагальнення практики застосування адміністративними судами положень Митного кодексу України. URL: www.vasu.gov.ua/Uzagalnenna_mitni_spori_do2_2017_0.

18. Як та навіщо реформувати Державну фіскальну службу України. URL: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/28826.pdf>.

19. Руда Т.В. Європейський досвід визначення, коригування й контролю митної вартості товарів. URL: <http://ndi-fp.nusta.com.ua/thesis/500/>

References

1. The Constitution of Ukraine. URL: <https://www.president.gov.ua/ua/documents/constitution/konstituciya-ukrayini> (in Ukrainian)

2. The Commercial Code of Ukraine: 16.01.2003 № 436-IV. URL: <http://sfs.gov.ua/> (in Ukrainian)

3. Pashko P.V. Customs security: monograph. Odessa: AT «Plaske», 2009. 628 p. (in Ukrainian)

4. On the basic principles of state supervision (control) in the field of economic activity: Law of Ukraine: 05.04.2007, № 877-V. Official Bulletin of Ukraine. № 44 of 25.06.2007. (in Ukrainian)

5. Dodin E.V. Functions and forms of activity of customs authorities. Customs affairs. 2003. № 5. pp. 7-23. (in Ukrainian)

6. Fedotov O.P. The concept of mediation in the field of state customs. Research Papers of National University «Odessa Law Academy». 2015. V. 15. pp. 285-298. (in Ukrainian)

7. The Customs Code of Ukraine: Law of Ukraine of 13.03.2012, № 4495-VI. Government courier. 2012. № 86. (in

Ukrainian)

8. Gwardzinska, E. 2013. Zmiany w przedstawicielstwie celnym w projektowanych przepisach Unijnego Kodeksu Celnego. Changes in customs representation in the proposed provisions of the Union Customs Code. MPCiP, № 6.

9. Parker S. 2013. Customs representation in the EU, CLECAT.

10. On Foreign Economic Activities: Law of Ukraine of 16.04.1991. № 959-XII. Information of the Verkhovna Rada of Ukraine. № 29 of 16.07.1991. (in Ukrainian)

11. Pashko P.V., Gunko K.I. The institutionalization of public-private partnership in customs. *Ekonomika ta derzhava*. 2018. №6. pp. 4-9. (in Ukrainian)

12. Pashko P.V. Institutional mechanism of customs policy implementation. *Finance of Ukraine*. 2004. № 11 (108). pp. 153-155. (in Ukrainian)

13. WCO Customs Brokers Guidelines June 2018. URL: <http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf>

14. Customs Brokers Licensing Regulations (SOR/86-1067). URL: <http://www.wcoomd.org/-/media/wco/public/global/pdf>

15. On Administrative Services: Law of Ukraine of 06.09.2012. № 5203-VI Government courier. 2012. № 184 (in Ukrainian)

16. Website of the State Fiscal Service of Ukraine URL: <http://sfs.gov.ua/dovidniki--reestri--perelik/reestri/94931.html>.

17. Generalization of the practice of application by the administrative courts of the provisions of the Customs Code of Ukraine. URL: www.vasu.gov.ua/Uzagalnenna_mitni_spori_do2_2017_0. (in Ukrainian)

18. How and why to reform the State Fiscal Service of Ukraine. URL: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/28826.pdf>. (in Ukrainian)

19. Ruda T.V. European experience in determining, adjusting and controlling the customs value of goods. URL: <http://ndi-fp.nusta.com.ua/thesis/500/> (in Ukrainian)